

CSONGRÁDI LAP

VEGYES TARTALMU KÖZLÖNY.

Szerkesztőség:
Főtér 27. szám, hova a lap szellemi részét illető közlemények küldendők.
Megjelen minden vasárnap reggel.
Kéziratok nem adatnak vissza

Előfizetési díj:
Egész évre 4 frt. Félévre 2 frt. Negyedévre 1 frt.
Hirdetéseket
a kiadóhivatal mérsékelt árjegyzék szerint számít.
Egyes szám ára 8 kr.

Kiadóhivatal:
Weisz Márk könyvkereskedése, hová az előfizetési- és hirdetési díjak küldendők.
Bélyegdíj minden hirdetés után 30 kr.
Nyilttér petit sora 30 kr.

A mi ezuezilistáink.

Még ezelőtt egy pár hónappal, ha valaki azt az állítást merete volna megkoczkáztatni, hogy a csongrádi munkás nép között a szocialis eszmék tért hódítanak: hát kinevettük volna. Sőt annyit mondhatunk, hogy ma már, midőn kénytelenek vagyunk elismerni, hogy igeris akadnak a munkásaink között néhányan, a kik a szentesi szocialista invázió óta, félig-meddig megvannak mételezve, mégis azt állítjuk, hogy ez csak oly muló jelenség, a mely a munkaidő megkezdésével semmivé fog válni, elfog oszlani, mint eloszlik a köd a napfény behatása alatt.

Mi, a kik a nép között nőttünk fel, a kik a nép észjárását ismerjük, a kik tudjuk becsülni a csongrádi munkás nép józanságát és szorgalmát: tudjuk azt is, hogy a mi munkás népünk nem lép arra a lejtőre, melyre a h.-m.-vásárhelyi munkás nép lépett akkor: midőn egyes, a munkás nép zsirján élőködő, munkakerülő izgató szocialista vezér szavainak hitelt adott.

Hiszen nem kell bizonyítanunk, hogy nálunk a magyar alföldön a munkás helyzete, ha dolgozni akar, nem oly kétségbeejtő, mint azt a szocialista lapok feltüntetik. Sőt any-

nyit tiszta lelkiismerettel állíthatunk, hogy aránylag, az iparos osztály sokkal nyomasztóbb viszonyok között él, mint akár a földmunkások, akár a napszámosok vagy a részesek.

Ezen állításunkat nem egy: hanem számtalan példával igazolhatjuk. Hány iparos van, a ki iparigazolványát visszaadja és kubik munkára, vagy részre megy. De hány olyan iparos van, a ki iparigazolványát beadja és munkakönyvet vált, hogy mint segéd kereshesse meg mindennapi kenyerét.

Azt azonban készséggel előismerjük, sőt tudjuk is, hogy a földmunkások (kubikosok) helyzete az utóbbi időkben rosszabbra fordult. Mert, még ezelőtt tavasztól kezdve őszig, naponként legalább 2 frtnyi összeget kereshetett, ma legfeljebb 1 frt 50 krezt, vagy 1 frt 20 krezt csak erőltetett munkával kereshet meg.

Eanek oka pedig az, hogy a talicskás napszámosokat, háttérbe szorítják a kordés munkások. A gyalog föld munkások most már nem talicskázak fel a földet, hanem csak felhánnyák a kordékra és a kocsikra.

Mivel ily módon könnyebb munkát teljesítenek, tehát kevesebb díjazásban részesülnek.

De más részt meg az is igaz, hogy a vállalkozók nyereszkeségi vá-

gyának a munkás issza meg a levét. Éppen azért, meghallgatva a földmunkások panaszát és óhaját, tökéletesen méltányoljuk azon kivánságukat, hogy az állami munkálatokat nem kellene bérbe adni, vagyis vállalkozó kezére juttatni, hanem azt az államnak házilag kellene kezeltenni.

A kik ismerik a vállalkozók kapzsiságát, azt is tudják, hogy azok a munkásokat nemcsak, hogy méltányosan nem fizetik, hanem mindenféle módot kieszelnék a munkás nép megsarcolására.

Egy ilyen roppant visszaélés a vállalkozók részéről az ugynevezett „jancsi bankó“ kibocsajtása.

Tudvalevő dolog, hogy ott, a hol nagyobb kubikmunkálat folyik, hát egyesek barakkokat állítanak, a munkás nép élelmérésére. Van rá eset, hogy a barakkot, vagy maga a vállalkozó állítja, vagy pedig megbízottja által állítatja oly módon, hogy a hasznon osztoznak. Most már, hogy mentül több haszna legyen, a munkásokat a fizetés idején, mi szombati nap szokott történni, nem készpénzzel, hanem az általa kibocsajtott jeggyel, vagyis jancsi bankóval fizeti. Ezt a jegyet a munkás máshol nem értékesítheti mint a barakkban. Hol mindent 2-szer annyi árért szerezhethet be, mintha esetleg a piacon készpénzért vásá-

TÁRGYA.

A kalendáriumról.*

A nép között élek: látok, tudok, tapasztalok.

Látom, hogy az iskolából kikerült gyermek mint vetközi le az iskola himporát, mint vegyül olyan társaságokba, a hol a lélekre sár, piszok ragad. Mert, a nép gyermekeiről lévén szó, a serdültebb gyermek a szülei házban nem találja meg azt az erős támaszt, mely őt az élet utain kalauzolni képes volna, vezető hiányában nem bír megküzdeni az eléje gördülő akadályokkal, tehát — uszik az árral.

A tudásvágy még nem halt ki lel kébeu: kutat, fürkészk, hogy azt kielégítse. Vásárok alkalmával kik pártolják legjobban a ponyvairodalmat, mint ő? Körül állják a szemétre való históriák tömegét: nézik, válogatják azokat. Rémes gyilkosságok, rablókalandok, frivol förmedvények diszlenek a ponyván. Az összekuporgatott fillérek ezekre vesztegetik és élvezettel falják azok tartalmát. So-

*A „Néptanító Lapja“ f. évi 16. számából.

kan egész könyvtárt gyűjtenek a sajtakaró művekből.

De nem csak a fiatalság, hanem maguk a szülők is élvezettel lapozgatják a férczműveket. A hangzatosabbnál hangzatosabb históriák mellett különösen két munka (ha ugyan annak lehet nevezni) érdemel említést. Egyik a vőfélykönyv, másik a naptár.

Tudom, mily káros hatásuk van a rémregényeknek, melyeket füzetekben terjesztenek a tisztelt kiadók és a Tatár-féle történeteknek, melyek sohasem látszanak kiveszni; de ezek ellensúlyozására egy jól szerkesztett naptár igen sokat tehet. A vőfélykönyvek tragársággal vannak tele, melyeket ünnepies alkalommal ékes rignusokban szaval el az arany ifjuság, öregbitésére az amugy is laza erkölcsöknek.

Hát, kérem, ez az állapot tarthatatlan. Gondoskodni kell arról, hogy a nép kezébe olyan vőfélykönyv jusson, mely a mellett, hogy oktató, nevelői hatást is gyakorol. Az irodalmi lim-lomok kiküszöbölésére legalkalmasabbak lennének a nép nyelvén irt jó könyvek, melyek helyes nyelvérzékkel, pedagógiai tapintattal szerkesztve, egy a nép

erkölcsére, mint hazafias érzületére befolyással lennének.

Ez irányban pedig az első lépést mindjárt meg kellene kezdeni a naptáraknál.

Minden család asztalán ott van az új naptár. (Jó ember a magyar: minden évben „pártolja“ az irodalmat — egyszer.) A ki több naptárt átlapozott, igazat fog nekem adni, ha azt mondom, hogy a számtalan cím alatt megjelenő naptárak között nincs egyetlen egy sem olyan, mely a nép kezébe való volna. Hogy mást ne említek, ott van az 1848-ik képes naptár. Nincs benne egy betű, mely a dicső korszakra vonatkoznék. Helyette mondva csinált elbeszélések, mesterkéltebb versek. Két jó van az összes naptárakban: a naptári és vásári rész. De ezek, azt hiszem, elférnek egy jól szerkesztett naptárban is.

Tapasztalásból mondhatom, hogy a nép szeret olvasni. Tehát olvas. Ha nem kaphat jó könyvet, rosszat. Arra kell hát törekedni, hogy a nép csak jó könyveket olvashasson. Erre nézve már fönnebb elmondtam nézetemet. A naptárt illetőleg is röviden elmondom.

Először is a naptárt nem csinálni, hanem szerkeszteni kell. Vegye kezébe

rolhatna. Így azután nem esoda, ha a kubikos összes nyári keresményét a barakosnál hagyja.

Hiszen egész sorozatát írhatnánk le azon visszaéléseknek, melyeknek a földmunkások vannak kitéve a vállalkozók kapzsisága miatt, de azt hisszük, hogy teljes felesleges munkát végeznénk; mert hiszen elég az, ha csak azt említtük fel, hogy ott, a hol az állam házilag készített a védgátakat, hát a munkás a rendes keresményén kívül, még a rész mulasztás fejében, 20 frt jutalomban részesül.

Az aratási munkálatoknál meg, már rámutattunk azon visszaélésekre, melyeknek meggátolásáról törvényhozás útján kellene gondoskodni. Az arató munkás az aratáson és az aratással szoros összefüggésben levő munkálatokon kívül, más munkát végezni köteles ne legyen.

Azt hisszük, de meg is vagyunk róla győződve, ha a munkások ezen sérelmei orvosolva lesznek, akkor komoly és tisztességes munkás a szocializmus lejtőjére sohasem fog lépni, ha pedig ezek daczára is ezuczilista marad, hát az ilyen ezuczilistával egyszerűen kérlelhetetlenül kell elbánni a hatóságoknak. Mert az ilyen ember, nem is valódi szocialista: hanem munkakerülő gézen guz.

Amennyire mi ösmerjük a csongrádi munkás népet, joggal feltételezhetjük, hogy a nemzetközi szocialista izgatók minden fáradsága kárba vész az igazi csongrádi munkással szemben.

Ha ez időszerint, mondják 100, vagy 200 munkást megis nyertek a szocialis eszméknek, de ezek is ki fognak józanodni, mihelyest azt látják, hogy erre a lejtőre csak a dolgozók lépnek, és mihelyest meggyőződnek arról, hogy úgy az állam, mint a társadalom iparkodni fog a helyzetükön segíteni.

A mi ezuczilistáink olyan ezuczilisták, a kik, mihelyt nesztét veszik annak, hogy a felső folyók vidékén

megkezdődtek a munkálatok, a szocializmust és a ezuczilista izgatókat a faképnél hagyva, dolgozni sietnek. A munka megkezdésével elfogják felejtetni azt, hogy ők ezuczilisták.

Éppen azért, mivel mi a csongrádi munkás népet ösmerjük, a mi ezuczilistáink felett egyszerűen napirendre térünk.

UJDONSÁGOK.

— **Esküvő.** Dr. Bak Herman ma tartja esküvőjét Szentesen Czukerman Ilonka kisasszonnyal Czukerman Károly kereskedő úr művelt leányával Tartós boldogságot kívánunk.

— **Találta.** Dósa nevű cigány felesége a múlt hó 27-én a heti piaczon egy kis keresetforgás után nézett. Röviden kinálkozott is neki alkalom: egy szegény asszony kosarából valami 7 frt 30 krt kisajátított. A kárvalott rendőrség elé vitte a dolgot, a hol az enyveskezű asszonyság azt vallotta, hogy a pénzt, amit nála meg is letek, — találta. Mivel pedig „bizalmam az ősi erényben”, a rendőrség a tisztelt zsebtolvajt vizsgálati fogságba helyezte.

— **Ha a ezuczilista unatkozik.** Hogy a szocialis eszmék városunk szorgalmas földművelő népét is megmetyezyték, az már kétségtelen. Az eddigi munkás nép titokba gyűlésezik és határozatokat hoz s az alakított egyesületnek tagjává lesz. Ha munkával kínálják, túl magas bért követel s ha meg nem kapja, inkább a nagy uteza sarkain ácsorog, vagy ha nagyon megunta magát — lopásra is adja fejét. Így tett Meneser Mihály újdonsült ezuczilista is. Hajdu György tanyáján tett látogatást, honnan 8 drb tyukot elemelt, mivel hogy a tyukleves még a ezuczilistának is kedves eledel. Kalandos útja azonban balul ütött ki, mert a rendőrség m. hó 26-án virradóra a város végén elfogta. Felesége sirva panaszkodott, hogy az ura eddíg mindig becsületes, pontos ember volt, de mióta a ezuczilista gyűlésekre jár, olyan mintha kieserülték volna. — Mg a tyukleves megfól, addig Meneser Miska a járásbíroság börtönében hüszöl.

— **Rabló banda.** Már évek óta törtétek városunkban és környékén apróbb betörések, melynek tettesei a rendőrség és csendőrség híjába kereste. Múlt hó 25-én azonban közre kerültek a tettesek, a kiknek feje Szlávik Tamás csongrádi és kuthi alpári la-

kosok voltak. A bandának eddigelé bevallott még 8 tagja a község házában vizsgálati fogságban van. Az egész do got a banda fejei — akaratukon kívül — árulták el. 24-én éjjel ket rendőr éjjeli szolgálatot teljesítvén, Szlávik Tamás lakásánál világosságot vett észre. Föltűnt nekik, hogy ott még éjjelen túl is föl vannak, megáltak az ablak alatt és akkor hallották, hogy odabent a banda fejei bizonyos dumma és párna kisajátítása dolgában összekülönböztek. Másnap a tapasztaltakat bejelentették a csendőrségnek, a kik aztán, terhelő bizonyítékok alapján, Szlávikot elfogták, a ki több rendbeli betörést beismeret és leleplezte kuthi cimhoráját is a kith Alpárról szintén ide szállították. Azután befogták a többieket is a kik mint orgazdák és működő tagok vettek részt a kalandokban. A bandának működési tere Csongrád, Szentes, Kecskemét, Pétegyháza, Alpar, Ujfalu és Kécske városok és hataraik voltak. Leginkább ágy nemű, élelmi szerek és apró jószágokra vadásztak, melyeket időszerint a heti vásárokon értékesítettek. A csendőrség és rendőrség erőssen vállaltára fogta a tisztelt betörőket.

— **Öngyilkosság.** Bözsi Mihályné putribeli lakos m. hó 29-én gyufa oldalal megmérgezte magát Tettének oka gyógyíthatatlan betegsége volt.

— **Magyar találmány Amerikában.** New-Yorkban élő honfitársunk: Zsolnay Gyula, mint az „Amerikai Nemzetör” írja, a m. hó közepén nyújtotta be folyamodványát a washingtoni szabadalmi hivatalhoz az irant, hogy az általa feltalált folyékony márvány gyártására szabadalmat nyerjen. Az új találmány híre izgatottságot keltet úgy az amerikai művészi, mint az üzleti körökben. A new yorki napi lapok nagy elismeréssel szólnak a találmányról. Zsolnay különben is elismert szobrász; most pedig korszakot alkotó találmánya folytán nagy hír névre fog szert tenni. Az általa feltalált folyékony márványt „Pyrolit”-nak nevezték el és ez a folyadék mind a márvány, mind pedig a bronz kiváló tulajdonságait magában egyesíti. Ha ez a hír, nem valami törül metszett amerikai ujdonság, hát ez időszerint csak fentartással gratulálunk Zsolnay Gyula házában fiának.

Előfizetési felhívás

Dr. Kiss Arnold veszprémi főrabbi „Mirjám” című magyar imakönyvére zsidó nők számára.

Az emberi szív legmagasabb, legnemesebb érzelme az, amely Isten felé viszi útját, amely Teremtőjét keresi.

Ez az érzelem olyan mint serkedő virág a föld méhében.

Napsugár is kiesalja a sötétből, esőpergés is kiszólitja a kert sövénye mögöl.

Az élet örömteljes, boldog pillanatai, valamiképen a könyvtől ázott, — gondterhes fej hánykolódásaitól összegyűrött éjszakai, virasztó ványkos: imára tanítja a gyöngye földi halandót, imát ad a fájdalomtól vonagló ajk szélére.

Bűvös háló az imádság: lemerül a lélek tengermély rejtelmeibe és igaz gyöngyöket hoz fel arra a partra, amely menedék a sors hullámvégei ellen, biztos sziget ott, amerre minden sülyed — az Istenbízalom partján, a hitnek örökkön zöldelő szigetére.

Titokzatos kulcs az imaszó: kapukat, amiket hiába döngöl a kétségbeesett erőszak, a gögös emberi ész, a kínszenyítő kapzsiság — egy nesztelen forgatással, az igaz závarba tolva, pillanat alatt kinyitja azokat és fölnyitja véle a boldogság ajtaját, a mennynek kapuját.

A midőn Izrael népe a vöröstenger partján a szabadság dallamát, a szabadság imáját zengte, a férfiak fohászához a nőknek is volt még hozzátoldani valójuk — Mirjám vezetése alatt egy új éneket fűztek a befejezett dallamhoz.

A magyar Mirjámok mindig együtt éreztek apáikkal, férjeikkel — imákhöz mindig volt még valami hozzátoldani valójuk.

azt az állam és a nyomdájában adassa ki. (Az állam ezt nem teheti, de úgy halljuk, hogy a Franklin-Társulat kiadásában fog ily naptár megjelenni. Szerk.) A szerkesztésével pedig *nevesebb pedagógusokat* bizzon meg. Az általa szerkesztett naptár aztán ölelje föl az ismereteknek és tudományoknak minden ágát — fokozatosan. Az először megjelenő naptárban lehetőleg könnyen felfogható ismereteket és élet igazságokat tartalmazó elbeszéléseket adjanak. Majd a következő években megjelenők koncentrikus körben bővítsék a nép szellemi kincsét. Sor szerint, legyenek cikkek: az *egészségtan, gazdaságtan, nevelés, történelem, földrajz, számtan, mértan* (?) köréből, vegyítve kiválókat elbeszélésekkel és versekkel.

Az így szerkesztett naptárak igazi missziót teljesítenének: nevelői és tanítói hatást az iskolán kívül, az életben. Hány gyermek van, a ki az V., VI. osztálynak szünetét sem látta s az ott előforduló dolgokról hírt sem hallott. Fogalma sincs hazája történetéről, hát nem is lelkesedhet érte; a gazdaságtan praktikus elveit nem ismeri, gazdálkodik úgy, a hogy az apjától tanulta. Ha az egészségtanhoz is értene valamit, örök hálára köteleznék

már azt annak a ki az egészségügyi szabályok hirdetésére juttatta. Földrajzi ismeretek nélkül sem boldogulhat az életben. A szám- és mértani ismeretek a megélhetését könnyítik meg. Az elbeszélések és versek mindentör kedves könyvvé tennék előtte a naptárt.

Ismeretek idős embereket, a kiknek a 60-as évektől kezdve évszerint mind meg vannak a naptárjai. Hát ha már most pedagógiai elveknek megfólóleg szerkesztett naptárt adunk a nép kezébe, nem jobban fog-e az fennmaradni, illetve a tulajdonosa által összegyűjtetni, a melyből idők során is nem csak maga, de unokái is tanulhatnak.

Kívánatos lenne tehát, hogy valaki, a ki a magára hagyatott nép szellemi és anyagi érdekeiért lelkesedni tud, kezébe vegye az ügyet és már a jövő évben megjelenjen az első — igazi jó kalendárium.

Mi pedig, tanítók, tudom, pártolói leszünk az ügynek s a naptárak terjesztésével, a mit minden tanítványunk atyja megvesz, esetleg egy kis mellékjövödelemre is tehetünk szert.

Elvégre ez nem szégyen, mert a mit az iskolán kívül így teszünk, azt a közjóért cselekedünk meg.

Sághy Mihály.

Ebben a tudatban adjuk mi ki Istenben bízza Dr. Kiss Arnold „Miriam” című magyar imádságos könyvet, meg lévén róla győződve, hogy minden szava valóságos kedély mélyéből fakadva zengi majd Izrael imáit, Izrael hitét.

A könyv díszes kis nyolczadrétű alakban fog rövid idő alatt megjelenni.

Ára: díszes vászonkötésben 2 frt, csontutánzatu, vagy bőrkötésben 3 frt 50 kr., igen díszes kivitelű csont vagy bőrkötésben 6 frt.

Az előfizetési összegek Kőves és Boros könyvkiadó céghez Veszprémbe küldendők.

Felős szerkesztő: Eder János.

Kiadólaptulajdonos: Weisz Márk.

Nyiltter.

E rovatért nem felelős

a Szerk.

Nyilatkozat.

A „Csongradi Közlöny” m. heti számának nyiltterében foglaltakkal szemben az alább következők közzétételére kénytelenítettem.

F. hó 17-én este oly föltevéssel mentem a „Központi vendéglő” étermebe, hogy mint egyebkor, úgy most is, a megszokott, baráti aszta társaság körében, derült beszélgetés közben töltsem el az estét. De szándékomban megakadályozott Zombory jbirosági aljegyző, a ki, mikor a helyiségbe léptem, ütésre emelt, furkósbót-szerű sétapálczával kezében és — „Takarodj ki, mert különben... stb.” nyájas üdvözléssel — valószínűleg hasonló zsánerű szolamokkal is ajakán fogadott engem, a ki a jó (?) barát eme gyors és váratlan átakulásától rendkívül meglepődve, sértő kifejezéseire jól nem emlékszem, de a melyek ilyen esetben szinte elmaradhatatlanok.

Ilyképen a teremből percznyi időzés után távozni kényszerültem, mert, ha még pillanatig vonakodom, vagy ellenszegülök, a leütés veszélyének teszem ki magamat. A koresma-ajtó előtt találkoztam Robasinczy József kollegámmal, kit, miután a történeteket röviden elmondtam, arra kértem föl, hogy nevében tudakolja meg Zomborytól: mi indította őt velem szemben ilyen eljárásra? Zombory ur feleletképp egész okosozattal szolgált, melyek elseje szerint akkor szolgáltatott az első indokot a jelen inyultusra, a midőn egy alkalommal, hetekkel ezelőtt, az ember rágó szerveiről kétónk közt történt beszélgetés közben — állítása szerint — a kaszinóban, azt mondtam neki, hogy — csunyak a fogai.

Más alkalommal meg — körülbelül egy hónapja — harmadmagammal mentem az utcán és őt látva szemközt jönni, fejemet, hogy üdvözölnöm ne keljen, elfordítottam. (?) Közbevetem hogy előadó úrral Szilveszter északáján ürittem az ő felszólítására baráti (?) poharat szöta per tu viszonyban voltunk egymással.

Végre az inzultálás napjának délutánján — csordultig telt a pohár! Zóra Feodor barátommal sétáltam, szemközt közeledik Zombory János — Rotter Samu barátom társaságában. Kőlesónös „szervusz” váltás után a szavakat merészelttem szentségtörő ajkaimon kibocsájtani: „siess János hivatalba, mert tárgyalásod lesz, sokan várnak rád!” — és evvel a kezemben levő kis sétapálczával, fél oldal fordulva, a járásbírószághoz épületem felé mutattam, mely előtt asszonyok s férfiakból álló kis csoportosulás volt.

E sértést Zombory ur szerint fokozza még ama körülmény, hogy én sokkal, (legalább is két vagy három nagy esztendővel) fiatalabb vagyok nála, tehát: „hogy merem őt hivatalos kötelességére figyelmeztetni!?” (Sic!)

Eddig Zombory aljegyzőnek Robasinczy kollegám által tolmácsolt előadása.

Ezért a periodikus „becsület — sértetésemért” kellett nekem oly megszegyenítő inzultusnak kitéve lennem! Ezekért kellett nekem f. hó 17-én este a „Központi

vendéglő” étermeből, egy önmagából kikelt uri ember fenyegetése elől kitérő, távozzom!!

Ezért provokáltattam másnap. Mily indoklással tagadtam meg a „lovagias” nak csufolt elégtételadását, azt e lap m. heti számában kinyilatkoztattam.

Most pedig áttérek a közlöny nyiltterében foglalt I. levél-, II. jegyzőkönyvre és III. nyilatkozatra.

A „kis levélkés”-ben Borbás Sándor és Kálmán István megbízott urak elmesélik, hogy „Kedves Barát”-juk és Holly István néptanító úr (nyugodtak lehetnek a megbízott urak — constatálom — kiérlezhető e címezésben leledző levezéssel és maliciával párosult gúny...) közt fe merült becsületbeli ügyben nálam jártak, én oly kihívón viselkedtem velök szemben, hogy ezért rám nézve a lovagias tert egyszer s mindenkorra kizártnak tekintik. (Oh, óh!) s „az ügyet Faustjuk részéről befejezettek nyilvanítják”.

Nohat igen tisztelt Mefisztó uraimék tán abban nyilvanult az én „kihívó viselkedésem”, hogy az ily lovagias ügyekben járatlan, egyszerű „néptanító” léttemre nem tudtam mindjárt a helyzet magaslátára emelkedni, nem tudtam, hogy ha az embernek per tu ismerőseit valaki segédek gyanánt küldi hozzá, azokból egyszerre természetfölötti lények lesznek, akiket legalább is nagyságos urazni kell? Talán az üléssel megkínálás mikéntje, tavozáskor a kézszerítés módja, a kikiserés mikénti eszközlése nem tetszett? De mit töpregek én e fölött? Hisz a mélyen tisztelt megbízott urak ennen magukat czafolják meg a II. alati közétett jökönyvvel, melynek tartalmából a világ legkényesebb gentlemannja sem olvashat ki semmifele „kihívó” viselkedést! Ajánlom a fentebb tisztelt megbízott uraknak, hogy ha az én magatartásomat „kihívónak” minősítik: menjenek a Saharának egy lakatlan oázisára, ott nyugodtan élhetnek speciális lovagiaságot elveikkel.

De hát akkor mire jó az a frázis? Tömjenezui „Kedves Barátunk”-nak és ártani nekem.

Térjünk át a jegyzőkönyvre.

Mindjárt a bekezdésből megtudhatja a nyájas olvasó, hogy azt f. hó. 18-án d. e. 11 órakor vették föl. Van erre egy szerény megjegyzésem, ami ugyan a dolog érdeméből semmit le nem von, de még is elmondom. Tudomásom szerint u. i. az urak kevéssel a jelzett óra előtt voltak nálam, aztán pedig visszamentek „Godához.” ahol délig söröztek, ergő 11 kor jegyzőkönyvet nem szerkeszthettek Borbás Sándor — „úr” lakásán, Zombory János kir. járásbírószághoz aljegyző és Holly István, (nép) tanító közt felmerült lovagias ügyben. Ebből megtudhatja a nyájas és kevésebb nyájas olvasó, hogy igazi urak által szerkesztett jökönyvben lesz alkalma gyönyörködhetni, a mennyiben azt Borbás Sándor — „úr” lakásán vették föl egy járásbírószághoz aljegyző meg egy „néptanító” közt felmerült becsületbeli ügyben. Az a dolog természetüöl folyik, hogy „a néptanító” után az — úr — nem illik, csak zavarná az őszhangot, ha nem az egy kicsit furcsa, hogy a „Kedves Barátunkat” sem méltatták e jámbor kis szócskára.

A jökönyv-másolatnak első szakaszában megbízatásuk okát a következőleg adják elő: „Zombory János megbízójuk ellen, daczára a köztünk lévő feszült viszonyt az utcai nyilvanosság előtt sértő kifejezést tettem, ezért kérnek felvilágosítást és lovagias elégtételt.”

Miben állott az az „utcai nyilvanosság” és mi volt az a „sértő kifejezés” már elmondtam.

Most csak arra kívánok reflektálni, hogy a „köztünk lévő feszült viszonyról” az utolsó perczig tudomásom sem volt. Zombory ur elfeledte azt velem éreztetni, nekem meg sem valódi, sem képzelt okaim nem voltak vele feszült viszonyban lenni. Hisz régóta, különösen az utóbbi időben csaknem estéről estére, együtt, egy asztalnál, egyazon asztaltársaság körében töl-

töttük el az időt, azonkívül majdnem napról-napra találkoztunk és beszélgettünk kaszinóban, utcán, sőt a kaszinói könyvtár könyveit illetőleg allandó csereviszony létezett köztünk. E sorok írásakor is nálam hever két kötet általa kivett könyv!

Hát ez az a bizonyos „feszült viszony”? Ez nem enged meg oly tréfalkozást, mint a melyet az inzu tu: napjának délutánján vele szemben megeresztettem és a mely „Zombory János ur által” becsületsértésnek minősítetvén, ily csinos kis historiának lett kufforrásává?

Apropos! mikor én Robasinczy kollegámat felkértem, hogy megtámadtatásomat kitudja, egész indok — láncolatot kapott válaszul, a megbízottak missiójának alapjául most meg csak ez az egy szolgál?

A mi a jökönyv második szakaszát, vagyis a kihívásra adott válaszmot általánosságban illeti, hivatkozom mult nyilatkozatomra.

De azt, hogy a kihívásért „ugy megbízójuk” „mint ellenük fenytő feljelentéssel fogok élni” egyáltalában nem mondtam. E kijelentésem idejére és módjára nézve határozottan nagy tévedésben vannak. A mennyiben ehhez hasonló szándékomat a provokáltatásom idejét követő napok valamelykén adhattam csak értésükre. Emlékezzenek vissza tisztelt uraim, mikor megbízatásukban nálam jártak, épen a feljelentés készítésével voltam elfoglalva, félig meddig kész is volt már, fel is olvastam önöknek, de abból ez a tétel hiányzott! Hogy mennyire nem gondoltam akkor még erre, hivatkozom arra az uri emberre, a ki, midőn f. hó 18-án délután a szegedi kir. törvényszékhez intézendő feljelentésem ellenjegyzésére kértem fel, mielőtt az, mint tanu aláírta volna, a következőket mondotta: „hamaraz elégtétel szerzésnek ezt a módját választottad, akkor vedd bele kihívásodat is.” Tanácsát megfogadva új feljelentést készítettem és egyszersmind ez adta meg impulzust ahhoz is, hogy a helybeli jbirosághoz beadandó panaszomat evvel a passussal kiegészítsem. 19-én d. e. mind a két beadványomat rendeltetési helyére juttattam.

Őket, a kik elvégre is csak baráti kötelességet teljesítettek, a sértő feljelentést nem akartam, de, hogy e részben is csak Zombory ellen irányult feljelentésemnek legyen alapja, szükséges volt abban megbízottjait is megneveznem.

Ennyit a jeles jegyzőkönyvről.

III. Nyilatkozatban foglaltakra az a válaszmot, hogy már egy hét óta érzem a „társadalom lesújtó itéletét”, melynek Zombory ur. jbirosági aljegyző átadott, a kit polgári állása szinte kényszerít (???) arra, hogy a legesekélyebb őt ért sértést azonnal duellummal toroljon meg! Megnyugtatóására kinyilvanítom, miszerint a „társadalom itélete” ez ideig a legszolidabb fajtájú fejfájásra sem szolgáltatott nekem okot.

„Alaptalanul sértegetni tudó” képességemet, a „lovagias-nak csufolt elégtételadás megtagadásának” körülményeit elsoroltam.

A mi pedig hangoztatott „bátortalanságomat” (sub rosa: gyvaságo-mat) illeti, az a feleletem, hogy ha én valóban sértek, vagy engem sértének és az olyan jellegű lesz, hogy azért csak e barbár, tiltott módon lehet szerezni „elégtételt”, szoval, végső esetben lesz bátorságom a pisztolyosó elé állani és a levegőben a folytonossági hiányokat szaporítani.

Evvel e téren én is befejezettek tekintem ezt az ügyet, amit egy intim barátom, ki a helyi ifju óriások közt — jövőjét tekintve — nem az utolsó helyet foglalja el, tréfásan „beka-egórharcz”-nak nevezett. Ki tudja nem fogom e én is őt ha úgy, néhány hónap mulva párviadalos kedvem szottyan, a baráti viszonynak az utolsó perczig való fentartásával, az időközben esedékes több hasonló kvalitásu „becsületsértő kifejezéseit” bevárva, előbb inzultálni, aztán meg sértéjébe provokáltam?! De óh: disqualifikáva, vagyok ...

Rajtam a sor a közönség kritikáját kihívni arra nézve, vajjon

1. sértettem-e?
2. tartoztam-e a jelen esetben „lovagias elégtétel adással”?

Csongrádon, 1897 évi május hó 1-én.

Holly István

néptanító.

3/897. tk. sz.

Árverési hirdetm. kivonat.

A csongrádi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. Kinestar végrehajthatónak, Gyergyádes Anna kis koru és társai végrehajtást szenvedők elleni 106 frt 71 kr. tőke követelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében a szegedi kir. törvényszék a csongrádi kir. járásbiróság területén levő, Csongrád község határában fekvő, a csongrádi 4214. sz. tkj. könyvben A. X. 1. sor szám alatt felvett 7576 - 7582/a. hr. sz. a. mámai XVI. (hármastatár) dűlőben levő 10 hold 1400⁰/₁₀₀-ól ¹/₄ telekből, Gyergyádes Anna, Ftancziska, Ju ianna, János, Margit és Ferencz kiskorúakat illető felelésben, még pedig a 4726/879. tk. számok C. 19. alatt id. Dósa Mária, továbbá a 2626/93. tk. számmal C. 19. alatt Gyergyádes János javára bekebelezett holtiglani haszonélvezeti jogok épségben tartása mellett az árverést 399 frt ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fenneb megjelölt ingatlan az 1897. évi május hó 31-ik napján délelőtti 9 órakor a csongrádi kir. járásbiróságnál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladni fog.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át vagyis 39 frt 90 kr. készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt Csongrádon, 1897. évi márczius hó 21-ik napján.

A csongrádi kir. járásbiróság mint telekkönyvi hatóság.

Dr. Szappanos János,
kir. járásbíró.

Legjobb szer
Poloskák, bolhák, konyhai férgek
moly és éltésdől. (1/1)

ZACHERLIN

Pusztító hatása! Pusztit mindenféle

férgeket, mint semmi más szer, azért híres és keresett az egész világon, mint egyetlen a maga nemében.

ISMERTETŐ JELEI: 1. a lepecsézelt palacz;
2. a ZACHERL név.

Kapható helyben: Bagossy József és Bagossy Gábor
kereskedő uraknál.

9-2

IPAROSOK ÉS GAZDÁK FIGYELMÉBE

ajánljuk

LOCOMOBILFÜTÉSHEZ

kitűnően alkalmas

Salgótarjáni és petrozsényi

darabos, koczka- és dió-szenünket,

valamint

AKNASZENÜNKET

kazánfűtéshez.

Gyors és pontos szállítás.

A salgótarjáni készénbánya részvény-társulat igazgatósága

BUDAPESTEN, V, József-tér 14.

6-1

A M. K. ÁLLAMVASUTAK GÉPGYÁRÁNAK VEZÉRÜGYNÖKSÉGE

Budapest, Váci-körút 32. szám alatt.

Ajánlja a m. kir. államvasutak gépgyárában készült gőzeséplögarnitúráit, ipari czélokra alkalmas „Compound” lokomobiljait, teljesen vasból készült szalmakazalozó gépeit, gőz-kukoriczamorzsolót, Stibor-féle körfűrészait, kaszáló- és aratógépeit,

továbbá **SACK-féle** ekéit, vetőgépeit, boronáit és egyéb gazdasági gépeit.

A Fairbank s-féle mérleggyár kizárólagos képviselése.

Arjegyzzék ingyen és bérmentve.

10-5

Csongrád, 1897. Nyomatott Weisz Márk könyvnyomdájában.